

MAGYARÁG

1939. Július 8
VIII. No. 187

11ei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felolós szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

HALIFAX Moszkvába utazik

Szerdán két ülést is tartott az angol minisztertanács

(London). Szerdán az angol kormány tagjai két ízben ülést tartott minisztertanácsra. A délelőtti minisztertanács két és fél óráig tartott, míg a délutáni két óráig tartott. A kiszivárgott hírek szerint a danzigi kérdésben

teljes az egyetértés Franciaország, Anglia és Lengyelország között.

Ezt illetőleg Chamberlain nyilatkozatot tesz az alsóház legközelebbi ülésén. A nyilatkozatban Chamberlain miniszterelnök kifejti, hogy Anglia vállalja a Lengyelországgal kapcsolatos kötelezettségei teljesítését.

A minisztertanács napirendjén szerepelt még a moszkvai tárgyalások ügye. A meg egyeztetés még mindig a balti államok kezességi kérdése késlelteti, ehhez hozzájárul még Hollandiának, Svájcnak kezességi ügye. Az angol kormány álláspontja az, hogy előbb

Anglia, Franciaország és a Szovjet kössenek kölcsönös segélynyújtási egyezményt, illetőleg kössenek szövetséget, míg a további kérdések rendezését a fenti szövetség megkötésétől függetlenül halasztják el.

Végül a minisztertanács foglalkozott a szövetséges hatalmak kölcsönigényeit illetőleg. Az angol kormány hajlandó 100, 150 millió font fegyverkezési hitelt nyújtani a szövetséges államok részére.

A „Daily Express” értesítése szerint Halifax lord angol külügyminiszter Moszkvába utazik, hogy a most folyó tárgyalások menetét siettesse. A párisi reggeli lapok hirt adnak arról, hogy Bonnet francia külügyminiszter hosszas telefonmegbeszélést folytatott a londoni francia nagykövettel. Bonnet közölte a francia kormány új javaslatát, amikre a választ az angol kormány órákon belül megadja. Az „Excelsior” bízik abban, hogy az angol— orosz—francia egyezmény rövid időn belülről létrejön.

(Páris). A francia kormány tagjai két és fél óráig tartó minisztertanácsot tartottak, amelyen résztvettek a szakértők is. És pedig a kül-

ügyminisztérium gazdasági osztályának a vezetője és a pénzügyminisztérium egyik magasrangú osztályvezetője.

A japán hadsereg katonai szövetséget akar Német- és Olaszországgal

Anglia továbbra is támogatja a kínai dollárt

(Tokió). A japán fővárosban elterjedt hírek szerint a hadsereg követeli, hogy a kormány vagy kösse meg a katonai szövetséget Német- és Olaszországgal, vagy mondjon le. A katonai vezetők hivatkoznak Ribbentropnak arra az állítólagos kijelentésére, miszerint a japán kormány által európai háború esetére felajánlott politikai és gazdasági támogatás nem elegendő. Berlin erősebb katonai kötelezettségeket vár Tokiótól.

Ami a tokiói angol—japán tárgyalásokat illeti, Tiencsinben fokozódó kétkedés nyilvánul meg a tokiói értekezlet eredményességét illetőleg. A Havas tudósítója szerint egyesek azt hiszik, hogy az értekezletet mindjárt az elején bi-

zonytalan időre elnapolják, ami azonban a tiencsini angol engedelményes terület teljes ostrom zárát, sőt esetleg más intézkedéseket is vonna maga után, avégett, hogy Angliát a japán követelések elfogadására kényszerítsék. A Yuonpao című lap, amely közel áll a katonai körökhöz, az angol hatóságokat máris japán katonai fellépéssel fenyegeti. Ugyanakkor Tiencsinben egymást érik az angol-ellenes gyűlések, felvonulások és beszédek.

Londoni jelentés szerint az alsóházban Sir John Simon pénzügyminiszter Belanger munkáspárti képviselőnek arra a kérdésére, hogy Anglia ezek után is támogatja a kínai dollárt, kijelentette, hogy nem lát

semmi okot az eddigi politika megváltoztatására. — A kínai pénz szilárdsága — mondta a pénzügyminiszter — igen fontos Anglia és mindazon országok szempontjából, amelyek Kínával gazdasági és pénzügyi kapcsolatokat tartanak fenn.

A megvadult bugaci ménes berontott Kecskemétre

(Kecskemét). Kedd este bögölycsipésekől megvadult a híres bugacsi ménes és berontott Kecskemétre, ahol hatalmas pánik keletkezett. A lovak a városig terjedő 36 kilométeres utat háromnegyed óra alatt tették meg. Eddig 26 lovat sikerült megtalálni, míg 122 még hiányzik.

Elkészült a vádirat a franciaországi „csuklyások” ügyében

(Páris). Az államügyészség elkészítette a vádiratot az annak idején nagy port felvert „csuklyás” terrorista szervezet ügyében. Mint emlékeztetés, a francia hatóságok sorozatos házkutatások alkalmával sok robbanóanyagot és fegyvert találtak. A „csuklyás” néven ismert szélsőjobboldali szervezet tagjai ellen akkor terrorista merényletek megszervezésének gyanúja címén indult meg eljárás.

A vádirat Pozzo di Borgo

herceg — De la Rocque ezredesnek, a szélsőjobboldali „tűzkeresztések” vezérének egykori híve — s még 70 ember ellen emel vádat. Egyeseket ösz-

szeesküvésért, másokat fegyvercsempészésért, másokat egyéb címen vádol az ügyészség. A tárgyalás időpontjáról még nincs jelentés.

Háború esetén Amerika is bevezeti az általános hadkötelezettséget

(Charlottesville). Johnson, az Amerikai Egyesült Államok helyettes külügyminisztere kijelentette, hogy ha háború tör ki, Amerika is bevezeti az általános hadkötelezettséget,

nyugati partvidéke védelmére. Az amerikai kormány elhatározásán Johnson azzal indokolta, hogy a jelek szerint Hitler nagyszabású terveire egyre jobban megvalósulnak.

...és a címzett megértette, hogy el kell mennie a

MERCUR
ELÁRUSÍTÓ HELYEIHEZ
és **SORSJEGYET**
kell vásárolnia az
Állami Sorsjáték
JULIUS 15.-IKI
húzására, amikor
20. SORSJÁTÉK
kezdődik.

TELEGRAMMA
kelemen gyula
str. comorii
bucuresti

ALCIC 9/7 29 21 1818

mercur stop sorsjegy stop
bandi

1939 +

A NYEREMÉNYEKET
a nyerteseknek minden
adólevonás nélkül
fizetik ki.
A MILLIÓ MILLIÓ!

MERCUR
ELÁRUSÍTÓ HELYEI

Helyi cím: **DACIA R.T.** (Utazási iroda) Oradea
Bul. Reg. Ferdinand 9.

Feltedezte a sükettség gyógymódját egy Belgrádban élő orosz orvos

(Belgrád). A szenzációk korában élünk. A csodálatos felfedezések sorába most új tudományos győzelem lépett: a süketek visszanyerik hallásukat.

Legalább is így igéri Popov orosz orvos, aki már hosszabb idő óta Belgrádban él — több esetben visszaadta süket pácienseinek hallóképeségét.

A belgrádi orvosi tanács előtt Popov doktor előadást tartott, amely nagy feltűnést keltett. Módszere igen egyszerű: egy vatta-tampon, — a doktor által elkészített oldatba mártva — a páciens fülébe dugja és a páciens 52 hét múlva visszanyeri hallását.

Mit mond Popov doktor?

A „Vreme” című lap munkatársa beszélgetést folytatott Popov doktorral, aki a következőket mondotta:

— Még Odesszában kezdtem meg kísérleteimet. Egy fiatal színésznő-páciensem 21 éves

korában siketült meg. Rajta alkalmaztam először módszeremet.

A „Vreme” megírja, hogy

több neves belgrádi férfi, közöttük egy professzor is, visszanyerte hallását Popov módszerével.

Amikor a szeszmonopol bele-szól két fivér pereskedésébe

A színérváraljai Katona-féle szeszgyár bonyolult ügye a tábla előtt

(Nagyvárad). A színérváraljai Katona fivérek megyehatáron túl ismeretes családi háboruszkodásának egyik fejezetével foglalkozott tegnap a nagyváradai tábla. Az óriási vagyont jelentő szesz- és élesztőgyár tulajdonosa, Klein Lipót még életében átiratta az ingatlan felét fia, Katona Elemér dr. nevére. Azt akarták, hogy a másik fiú, Katona Sándor dr. nevére — aki akkor politikával foglalkozott és a Károlyi kormány államtitkára is volt — ne szerepeljen a szeszgyárral kapcsolatosan és ezért külön megállapodást kötöttek, hogy a gyakor-

latban Katona Sándor felerészben tulajdonosa maradjon az ingatlan. Apjuk halála után az ingatlan hasznélvezet felét átirták Katona Sándor nevére. A testvérek között azonban tulajdonjogi vita indult meg, amely perre vezetett és a szatmári törvényszék is foglalkoztatta. A pert Katona Sándor nyerte meg és az, Katona Elemér fellebbezése folytán ma is folyamatban van.

Időközben a Monopol leiratot intézett Katona Elemérhez és jogi következmények terhére mellett felszólította, hogy nyújtson be egy nyilatkozatot, hogy Katona Sándor, mint hasznélvező az esetleges visszavételekért anyagi felelősséget vállal.

Katona Elemér közigazgatási keresetet nyújtott be a táblához és kérte, hogy a leiratot helyezték hatályon kívül. A perbe, mint beavatkozó belépett Katona Sándor is.

A tárgyaláson Katona Elemér Nagy Pál és Börsán Eugen, Katona Sándor dr. Pop-

Romulus, a Monopol Popescu Aurel képviselte.

Katona Elemér ügyvédei azal érveltek, hogy annak, hogy Katona Sándor esetleg bosszúból megtagadja a nyilatkozat aláírását nem lehetnek jogi következményei és ezért nem lehet a gyárat lezárni. A Monopol képviselője azt hangoztatta, hogy a Monopolnak a hadakozó felek között biztosítania kell magát és nem fordulhat elő, hogy egy esetleges visszaélés esetén a szembenálló felek között — mindkettő a másikra hárítja a felelősséget — ne találják meg az anyagiilag felelős személyt.

A tábla ezen az alapon elutasította Katona Elemér közigazgatási keresetét és kötelezte a céget a nyilatkozat benyújtására.

Stanioi-papir, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piafa Mihai Viteazul 4.

Cséplőgép-etetőt nem lehet szezon közben elbocsájtani

(Nagyvárad). A bucaresti római katolikus érsekség 1936 nyarán elbocsájtotta az alkalmazásában levő Lugosan fivéreket, akik az érsekség tarjáni határban levő gazdaságát vezették. Lugojanuék erre leállították a nagyűrögdi határban bérceplést végző cséplőgép-etetőt és elbocsájtották a munkásokat is. A két etető, Deák János és Deák István azt állították, hogy őket az egész szezonra szerződtették és nem lehet őket egyik napról a másikra elbocsájtani és jár az egész idényre a fizetésük. Ezért a hátralevő időre járó természetbeni járandóságuk, illetve az ennek megfelelő 13.000 lei ellenérték iránt dr. Turla Miklós útján pert indítottak az érsekség ellen. A várakörnyéki járásbírósa a keresetnek helyt adott és az érsekséget elmarasztalta. A törvényszék elutasította az érsekség fellebbezését és végső fokon a tábla foglalkozott az ügyvel, amely szintén elutasította az érsekség felfolyamodását és helybenhagyta az alsóbbfokú fórumok marasztaló ítéletét.

Saját termésű
FAJBOROK
Kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
6 vételeim 9 Lei
Marghitai Uradalom borierakata
Piafa Mihai Viteazul 1. üdülési par. 10

A négus leánya a belgrádi orvoskongresszuson

(London). Csahai hercegnő, a négus leánya, akit aranyhercegnőnek is hívnak, Budapesten keresztül Belgrádba utazott, hogy ott egy orvosi kon-

gresszuson részt vegyen. A négus leánya, mint ismeretes, egy londoni kórházban ápolónőként működik.

A fegyverszállítási tilalomhoz ragaszkodó amerikai szenátus nem gondol arra, hogy Amerikát is megtámadhatja az ellenség?

Az amerikai légítámadás és lehetősége

Az európai demokrata államok tudják, hogy fegyveres összecsapás esetén számíthatnak az Egyesült Államok támogatására.

Roosevelt elnök a demokrata nagy barátja. Ez a barátság azonban még nem volna elegendő az amerikai nép számára az elszigetelődési politika felhagyására. Roosevelt azonban tudja, hogy Amerikát éppen úgy fenyegeti a háború veszélye, mint a világ akármelyik más államát.

Tudja, hogy az európai tűzfészekből való távoisága ma már nem jelent sem biztonságot, sem garanciát.

Az Egyesült Államok természetesen nem attól tart, hogy az ellenséges államok csapatait szállítanak a tengerpartokra, de a légi támadások veszélye éppen olyan nyilvánvaló a tengeretúli nagy közúti társaság számára nézve is, mint akármelyik európai államban. És ami a legérdekesebb, ezzel az egész amerikai közvélemény tisztában van.

Az amerikai tengerpartok bombázása ma már nem tartozik az utópia birodalmába: ma már a légi háború lehetőségének megvalósítása.

Hogyan közelíti meg az ellenség Amerikát?

Az amerikai légügyi szakértők megvizsgálták a légi támadások összes lehetőségeit:

1. Az Európából vagy Ázsiából jövő repülőgépek bombázása. 2. Az Amerikából — Egyesült Államoktól kívüli pontokról jövő repülőgépek bombázása. 3. A repülőgépek hordó hajókon jött, vagy pedig a Csendes és Atlanti Óceánokon elleplezett bázisokról jött repülőgépek bombázása.

Az első feltétel nem tartozik a közel jövő lehetőségei közé, mert egyelőre a nagy amerikai városok és az európai metropolisok közötti távolság legyőzhetetlennek látszik.

Egy 500 óránkénti sebességgel haladó repülőgép — például — a Berlin—Newyork utat 13 és negyed óra, a Róma—Washington utat 14 és háromnegyed, a Tokió—Seattle utat 16 óra alatt teszi meg. Ezt az időtartamot — az oda-vissza utra meg kell kétszörözni. Bármennyire is tökéletesek a legmodernebb repülőgéptípusok, ilyen teljesítményre nem képesek.

De, amilyen tempóban a repülés fejlődése halad, ezek az utak is rövidesen valósággá válhatnak...

Veszély a szomszédos államokban

A másik lehetőség jobban aggasztja a lég- és tengerészeti

szakértőket. Elsősorban is számmon tartják azokat az Egyesült Államokkal szomszédos államokban, Mexikóban, Kolumbiában, Salvadorban, — Equadorban kifejtett német, olasz és japán propagandáról szóló jelentéseket.

A latin Amerika iránt azonban — különösen Lima után, megnövekedett a bizalmuk. Az Egyesült Államok nem hiszi, hogy délamerikai területekről valaha támadás indulhasson Amerika ellen.

Azonban nem felejtik el, hogy Deuver mindössze négy és háromnegyed órára van Mexikótól. Az oda és vissza utat könnyen meg lehet tenni.

Az amerikai hadvezetőséget

főképpen a Csendes és Atlanti Óceánról kiinduló támadások aggasztják.

Egy jelentős csoport a Csendes Óceánon levő Guam szigetet megerősítését óhajtotta. Mások azonban azt állították, hogy ez az erősítés kiváltaná Japán ellenszenvét és megakadályozták a sziget megerősítését.

Pedig Guam sziget értéke háború esetén felbecsülhetetlen lenne. Megvédené a Havai szigeteket és megakadályozhatná a Filippi szigeteken való leszállást. Az amerikai mértékadó körök nem is titkolják, hogy az Egyesült Államok a bombázás veszélyének lehet kitéve. Arnold tábornok a lé-

gi haderő főparancsnoka több ször felhívta a szenátus figyelmét erre a veszélyre.

„Németország 1700 repülőgépe képes nyugat Afrika partjain keresztül Délamerika keleti partjai felé repülni és ezek a gépek holnap egyenesen az Egyesült Államok felé vehetik útjukat”.

Arnold tábornok még bebizonyította, hogy az egyetlen út, ahol a német repülőgépek megtámadhatják az Egyesült Államokat, a Délamerikán keresztül vezető út, ahol a Németország rokonszenvre tett szert. Itt Németország még repülőtereket is létesíthet, bomba és benzinraktárakat állíthat fel és így uralkodhat Délamerika egyrésze felett.

A nyugodtság korszaka véget ért az Egyesült Államokban is.

A mai nemzetközi helyzetre és a távolságok megrövidülésére való tekintettel az Egyesült Államok 9000 repülőgépgyártását rendelte el. Ezzel a felfrissítéssel kétségkívül szembe tudnak szállni minden veszéllyel.

Kisebbségi tanonciskolát sürget Nagyvárad iparossága

Az iparos utánpótlás kérdése. Az állami tanonciskola nem képes befogadni az összes tanoncokat. Százhuszonnyolcezer lejen mulik az iskola felállítására

(Nagyvárad.) A Magyar Népközségi iparos szakosztályának vasárnapi alakuló ülésén Pinter István elnök a szakosztály programja sarkalatos pontjaként említette fel

a kisebbségi tanonciskola felállításának kérdését.

A kérdés fontossága túlnő egy egyszerű értekezlet napirendi pontjának fontosságán, mert a kisebbségi iparosság utánpótlásának alfája és omegája ez a probléma.

300 növendék közül 2 kisebbségi abszolvál

Az állami tanonciskola ellen — mint Pinter István is kifejtette — az iparosságnak nincs és nem lehet panása. Az iskola azonban nem képes kielégíteni az összes kívánalmakat. Maga az iskola igazgatója panaszkolta nem egyszer, hogy nincs elegendő tanterem, nincs elegendő tanerő.

Most már épül ugyan az új állami tanoncotthon, ahol a tanonciskola is elhelyezést fog nyerni, ez azonban még nem oldja meg a kisebbségi tanoncotkérdését. Legutóbb ugyanis

300 növendék közül, akik a tanonciskola utolsó osztályát abszolválák, csak kettő volt kisebbségi.

A kisebbségi tanoncotól, aki négy elemi, vagy legjobb esetben egy-két középiskola elvégzése után kerül a műhelybe, nem lehet kívánni, hogy annyira bírja az állam nyelvét, hogy az állami tanonciskola mindhárom évfolyamát sikerrel el tudja végezni. Már pe-

dig az iptartvény szerint

annak a tanoncnak, aki nem tudja a tanonciskola elvégzését bizonyítani abszolváló bizonyítványt felmutatni, segédvizsgára kell állnia,

még akkor is, ha mestere felszabadította s bizonyítja, hogy kitanulta a mesterségét. Ha az iskolát a tanonc elvégezni nem tudja, ha a harmadik évfolyamból nem tud levizsgázni, semmi előnnyel nem jár számára, hogy egyáltalán tanonciskolába járt. Ezért a mesterek leggyakrabban a büntetést is vállalják, de nem engedik el a tanoncot az iskolába.

Egészen más lenne a helyzet, ha a tanonc saját nyelvén tanulhatna, a műhelyen kívüli továbbképzése biztosítva lenne — és reménye lehetne arra, hogy a tanfolyamot sikerrel abszolválhatja, vagyis: ha iskolába jár, — mentesül a külön munkakönyv vizsga alól.

A kisebbségi tanonciskola felállítása — anyagi kérdés

E helyen nem akarunk kitérni a tanonc szerződötetés nehézségeire, amelyekről bőven beszélt Pinter István mérnök. A magyar képviselők szavaiból kicsendült az a remény, hogy felelős kormányfőre igérete alapján a nemzeti munkavédelmi törvényt enyhíteni fogják, illetve azt csak külföldiekre fogják vonatkoztatni és akkor valószínűleg a tanoncok beszegődötetésének mostani tilalomfái közül is leoldódnak néhányat. Ha azonban a kisebbségi tanoncot fel is lehet venni, az oktatás és

továbbképzés kérdését

kizárólag a kisebbségi tanonciskola felállításával tudjuk megoldani.

Az iparok üzéséről és a szakmai oktatásról szóló törvény lehetőséget nyújt kisebbségi tanonciskola felállítására, a megvalósítás azonban

kizárólag anyagi kérdés.

Helyiséget még lehetne teremteni, erről gondoskodna vagy az Építőiparosok Szövetsége, vagy más iparos alakulat akár pedig valamelyik egyház (habár jobb lenne, ha a tanonciskolának nem adnának egyházi színezetet, mert akkor a más egyházhoz tartozó tanoncot nem lehetne felvenni.) Előadó tanárokként szívesen vállalkoznának ingyen a nevesebb nagyvárad iparosok, mérnökök, azonban a törvény előírja, hogy három tantárgy: történelem, földrajz, jog előadása román nyelven kötelező és ezeket a tantárgyakat csak etnikai román adhatja elő. A három tanár díjazása pedig évente — hozzávetőleges számítás szerint

évi 128 ezer lejt lenne ki.

A Magyar Népközségi nagyvárad iparos szakosztálya tehát képviselők útján most azt szeretné elérni, hogy

a három kötelező román tantárgyat is románul jól beszélő kisebbségi adhassák elő.

Ha ezt a kérést a kormányzat teljesíti — a kisebbségi tanonciskola felállítása már megoldottnak is tekinthető.

A kérdést nem szabad levenni a napirendről.

KÜLPOLITIKAI TÉMÁK

Az angol-japán konfliktus

Anglia tűrni kénytelen -- de felejtetni nem fog...

(London.) Az angol hidegvér és az angol fegyelem még elég erős ahhoz, hogy kordában tartsa a felkavart indulatokat. De már nem sokáig. A kormánypolitika és a néphangulat között a tiencsini jelenések nyomán egyre súlyosabb ellentét bontakozik ki. A közvélemény most sem a világpolitikai összefüggésekkel törődik, és nem merül el a távolkeleti konfliktus diplomáciai és stratégiai kihatásainak latolgatásába, hanem csak azt látja, és hallja, hogy nemzedékek óta először, szabad prédává váltak angol állampolgárok, a brit birodalom megtorló keze pedig nem emelkedik sujtásra érdekükben.

A távolkeleti és az európai helyzet szoros összefüggése nyilvánvaló. Ameddig Európában nem stabilizálódik annyira az állapot, hogy az angol „Home Fleet” és a földközítengeri hajóraj európai vizeken leköti egységei a Távolkeleten állomásozó brit flotta segítségére siethetnének, Angliának még súlyos presztizs sérelmek árán is az időleges meg egyezést kell keresnie Japánnal. Épp a napokban folyt le a méltán nagyfontosságúnak tekintett singaporei konferencia mely a távolkeleti stratégiai helyzet megvitatására gyűjtötte egybe az ázsiai angol és francia szárazföldi és légi tengeri haderők parancsnokait. Ez az értekezlet, mint ahogy előre látható volt a maga meghatározott kereteiben, sikerrel végződött. Az angol és francia katonai szakértők részletesen kidolgozták a két ország rendelkezésére álló haderejének teljes koordinációját a veszély esetére.

Megállapították, hogy a két nyugati nagyhatalom a singaporei flottabázis tökéletes kiépítése révén sokkal kedvezőbb helyzetben van, mint volt néhány évvel ezelőtt, amikor a singaporei építkezés elhanyagolása — ami főleg az angol szocialista kormány bűne volt — megfosztotta az angol flottát a sikeres operációkhoz szükséges támponttól. Viszont a japánok sem maradtak tétlenül. Tari Beaty, a világháború nagy angol tengernagyának fia épp a napokban mutatott rá a Daily Telegraph-ban hogy milyen veszedelmesen közeledett Japán, folytonos expanziója révén a brit világbirodalom csendesóceáni alkotórészeihez. Japán véglegesen birtokába vette az eredetileg csak mandátumként átadott egykori német gyarmatokat, a Marschall- és Caroline-szigeteket.

Ezen a szigetcsoportokon a japánok megerősített flottabázisokat, katonai repülőtere-

ket létesítettek és ezáltal körülbelül 3000 kilométerrel közelebb jutottak Uj-Guineához, Ausztráliához, Uj-Zélandhoz és a nyersanyagban nagyon gazdag Fidzsi szigetekhez. Pár hónap előtt a japánok megszállták a Kína legdélibb pontjával szomszédos Hainan-szigetet, melyet ugyancsak hadműveleti támponttá építettek ki. Innen már csak ezer kilométer az ut Singaporeig és még sokkal rövidebb Franciaország indokínai gyarmatáig. A legújabb japán hódítás az apró Spratley sziget megszállása volt, mely a japán flottát 500 kilométernyi közelségbe hozta brit Észak-Borneohoz, ahol a japánok bőségesen megtalálják azt, amire a legnagyobb szükségük van: a nyersolajat.

Mindennek következtében az egyesült angol és francia távolkeleti tengeri haderők ropant feladattal találják magukat szemben a Japánnal való ellenségeskedés megkezdésekor. Francia-Indokínát, az angol Észak-Borneót, Fidzsi szigeteket és mindenekelőtt az elsősorban veszélyeztetett egész ausztráliai domíniumot kellene védelmezniük az utóbbi években páratlan arányokban fejlesztett japán tengeri és légi haderők ellen. Kétségtelen, hogy Nagybritannia és Franciaország sikeresen szembeállhatna Japánnal, ha teljes haderejüket, vagy legalább is annak jelentős részét küldhetnék akcióra. Viszont, épp mint már az előbb említettük, az európai helyzet mindkét flotta jelentős részét leköti az európai vizeken. Tehát a két nagyhatalom távolkeleti had-

ereje legfeljebb a bár modern, de aránylag jelentéktelen ausztráliai hajóraj segítségére számíthatna.

Az ekeppen rendelkezésre álló együttes haderők ideig-óráig feltartóztathatnák a japán előnyomulást, de nagy kérdés, hogy képesek volnának-e a végleges ellenállásra, mindenekelőtt pedig a támadó jellegű ellenakciókra. A kép természetesen teljesen megváltozhat, ha az Egyesült Államok felsorakoznának Anglia és Franciaország mellé. Az amerikai flotta beavatkozása már eleve eldöntené a háborút. A három nagyhatalom tulsúlyával szemben Japán tehetetlen volna. Csakhogy az angolok éppoly kevésbé számíthatnak az Egyesült Államok segítségére, mint amennyire a japánok arra, hogy az Egyesült Államok nem fognak beavatkozni. Vagyis a jelenleg döntő szerepet játszó tengeri nagyhatalom szerepe egyelőre még teljesen tisztázatlan.

Az amerikai közvélemény, bármennyire is támogatja érzelmileg és hangulatilag a nyugati demokráciákat, a világháború tanulságai folytán visszariad attól, hogy megint egy-egy nevezett európai érdekeket szolgáljon. Tehát az Egyesült Államok beavatkozására csak akkor kerülne sor, ha a japán agresszió már amerikai érdekeket fenyegetne. Minden jel arra vall hogy a japánok, ameddig csak lehet, mindent el fognak követni, hogy az Egyesült Államok legsaajátabb érdekeit kíméljék. Persze az ellenségeskedések folyamán előállhat egy olyan helyzet, hogy a japánok minden igyekezete ellenére az Egyesült Államok veszélyeztetettnek látják majd csendesóceáni pozíciójukat — ez úgy a Kínában beruházott amerikai tőkére, mint az amerikai érdek körhöz tartozó Fülöp-szigetekre vonatkozik — és beavatko-

zásukkal eldöntik a háborút.

Az angol kormány azonban csak adott tényekkel számolhat, nem pedig a jövő ismeretlen lehetőségeivel és feltételezéseiével. Az adott tények pedig arra vallanak, hogy mindaddig, amíg a háború általánosválságának veszélye fennáll, a brit birodalom nem kockáztathat meg a Japánnal szemben való háborút. Így fog ez mindig maradni? Nem. Flottapolitikai szempontból a helyzet körülbelül 2—3 éven belül megváltozik. Az angol flottaépítési programmal Japán nem tarthat lépést. Az iramot csak egyetlen nagyhatalom bírja el: az Egyesült Államok. 1941-42-ig számtalan egyéb kisebb flottaegységen kívül harcra képes állapotban lesz már a brit flotta négy legmodernebb típusú új óriás csatahajója, melynek üzembehelyezése lehetővé teszi majd a távolkeleti angol hajóraj nagymértékű megerősítését. Ezzel az arány lényegesen eltolódik a brit-francia hatalmi csoport javára.

Az angol kormánynak mind ezt mérlegelnie kell. A világbirodalom fennmaradásának szempontjából még mindig a kisebbik rossz a pillanatnyi sérelmek türelmes elviselése, — mint a kiszámíthatatlan kockázat vállalása, melynél az esélyek nagyon is megoszlanak. Államférfiak, kiknek világrészekben kell gondolkodniuk, — nem folytathatnak érzelmi politikát. A brit presztizs időleges feláldozása, a brit világbirodalom megmentését jelentheti. A Tiencsinben büntetlenül megaláztatott angol állampolgárok tudtukon kívül a brit világbirodalmi érdekek mártírjai. Hiába háborog a nemzeti szolidaritásban és nemzeti önzetében sértett angol közvélemény, a nagy összefüggéseket ismerő birodalomkormányzat tudja, hogy várni kell. — Várni, de nem felejtetni.

Ráskay László

Háromezer vagon tűzifát vesz át Magyarország az eddigi tizenhatezer helyett

Őszire a tűzifaárak esését várják. Súlyos helyzet a bútoriparban

A fapiacokon az utóbbi időben üzlettelenség uralkodik. Az iparvállalatok fogyasztásán kívül minimális a kereslet és az iparvállalatok közül is azok fogyasztanak jelentősebb mennyiségben faanyagot, amelyek üzeme összefüggésben van a hadfelszereléssel. A híres romániai bútoripar pang és annak felvevőképessége a minimálisra csökkent. A furnérkereskedelelem forgalma is jelentéktelen. A Magyarország felé irányuló kivitel teljesen összezsugorodott úgy fűrészáruban, mint tűzifában, ami részben a kliring rossz működésének tudható be. Az exportőrök ugyanis öt-hat hónap múlva sem tudnak hozzájutni a vevők által Magyarországon lefizetett követeléshez. Ezidőszakra a romániai fűrészárú és tűzifaexportőrök magyarországi követelése 14 millió pengőt tesz ki. A Felvidék és Kárpátalja visszacsatolása következtében Magyarországra irányuló tűzifa-kivitelünkben előreláthatólag jelentős csökkenés áll be. Tudvalevőleg a közeljövőben kezdődnek meg a tárgyalások az új román-magyar kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozóan és ennek keretén belül szabályozzák a Magyarországra irányuló fakivitelünket is. Tűzifában az eddigi kontingens évi 20—25 ezer vagon között mozgott és április elsejétől a következő év március 31-ig terjedt. Ebből a kontingensből átlagban ténylegesen 16 ezer vagon került leszállításra.

A Budapestről érkezett jelentések szerint most a magyarországi fatermelők és faiparosok egyesülete az ottani külkereskedelmi hivatalhoz beadott tájékoztató beadványában azt kéri, hogy a most meginduló kereskedelmi tárgyalások során a Romániából bevitelre kerülő tűzifakontingenst az eddigivel állapítsák meg. A jelek szerint tehát a jövőben az eddigi mennyiségnek körülbelül 18 százaléka kerül majd kivitelre.

A tűzifaárak ugyan jelenleg szilárdak, mint minden évben, amikor az őszi beszerzés kezdődik, de minden valószínűség szerint, mielőtt az új román-magyar kereskedelmi szerződés létrejön, az árak kétségtelenül lemorzsolódnak.

Egész Londen

„rokonságban” volt mégis elfogta a rendőrség

Egy zseblolvaj házaspár ügyes trükkje s a még ügyesebb detektív

(London). Az angol fővárosban igen érdekes ügyben hozott ítéletet a bíróság. A vádlott csinos, fiatal asszony, aki férjével igen ötletes módon biztosította a mindennapi megélhetést. A különös ügy koronatanuja egy londoni kereskedő volt, aki elmondotta, hogy egy kedd délutánon, amikor üzletébe sietett, váratlanul két kéz tapadt szemére és abban a pillanatban háta mögött megszólalt kellemesen csengő hangján egy nő s a kereskedőt többször is megkérdezte:

— Hát nem ismeri meg? Nem tudod, ki vagyok? Gondolkozz csak!

A kereskedő hiába törte fejét, kitől hallotta ezt a hangot, nem ismert távoli rokonára. A nő ugyanis, miközben kesztyűs kezével a kereskedő szemét lefogta, pár szóval elmondotta, hogy rokonok. Természetesen a kereskedő csodálkozott a legjobban, amikor a csinos fiatal nő levette szeméről kezét, hogy a nőt nem ismeri. A nő is hamar rájött erre és pár perccel később már bocsánatkérően búcsúzott:

— Sajnálatos tévedés volt az egész.

A kereskedő először mosolygott a kalandon. Értelmét csak akkor foghatta fel, amikor az üzlet előtt zsebébe nyúlt, hogy aranyóráját az üzlettel szemközt elhelyezett villanyórával összehasonlítsa. Ekkor kiderült minden. Az óra nem volt sehol. Hiányzott viszont a pénztárcája is. A meglopott kereskedő nyomban a rendőrségre sietett és eladta szokatlán, de annál kellemelenebb kalandját a kedélyes rokonnal. A Scotland Yardon ezt a módszert már ismerték. Csak a rokonokat nem sikerült elfogni. Napokig kutattak, nyomoztak utánuk, míg végül hálába jutottak.

A véletlen segített a rendőrségnek. Amikor egy este az elegánsan öltözött nő, régi szokása szerint egy urat megszólított, miután először szemét lefogta, az ur váratlanul így szólt:

— Igenis, kis hugocskám. Én ugyanis Thomas Bratley, detektív vagyok!

Ezzel rombadőlt minden.

A csinos fiatalasszonyt azonnal szembesítették a meglopott kereskedővel.

— Ez volt az a csinos rokon — kiáltott fel dühösen a kereskedő. — Nem is sejtettem, hogy ennyire szenvedélyesen gyűjti az értéktárgyakat.

A fiatal nő mosolyogva bocsánatot kért és bejelentette, hogy az órát és pénztárcát nem ő lopta el, hanem a férje. Előkerült tehát ilymódon a férj is. A másik rokon Akit senki

sem ismert, de mindenkinek rokona volt.

Ann Morist, a merész tolvaj nőt három, férjét pedig nyolcévi fegyházra ítélték.

Tatarescu és Tilea találkozója

(Bucuresti). A „Timpul” párisi tudósítójának értesülése szerint Tilea Viorel, Románia meghatalmazott minisztere repülőgépen Párisba érkezett, ahol hosszas megbeszélést folytatott Tatarescu nagykövettel.

Kihantolták egy két évvel ezelőtt meghalt gyantai gazda holttestét

(Nagyvárad). Ez év májusában meggyilkolták id. Boros D. János gyantai gazdálkodót. — Két évvel ezelőtt titokzatos körülmények között hunyt el a gazdálkodó fia, ifj. Boros D. János. Most az a gyanu merült fel, hogy ő is gyilkosság áldozata lett s ezt a gyanút akarják igazolni. A nagyváradai ügyészség rendeletére csütörtökön bizottság száll ki Gyántára s ekkor megtörténik a holttest kihantolása. A vizsgálat eredménye elé érhető nagy kíváncsisággal tekint a község lakossága.

Akit az alkohol juttatott a börtönbe

Öt évre ítélték a részegen gyilkoló legényt

(Temesvár). Ez év április 19-én borkiállítás volt Kiskomlós községben, amelynek férfiai ezen a napon a szokottnál is bővebben locsolták torukukat borral. Este nagy mulatás volt a korcsmában, amelyen Wieland György szolgálégy is részt vett. Este tíz óra körül Wieland kiment a korcsma udvarára, ahol a sötétben belebotlott Oros Traian tizenkilenc éves szolgálégybe. Wieland, aki részegségében gyengén állt a lábán, elvesztette egyensúlyát és a földre zuhant. Amikor föltápáskodott, kést rántva Orosra akart támadni, de ebben egyik barátja megakadályozta. Oros közben elhagyta a korcsma udvarát és kiment az utcára. Wieland néhány percig dulakodott a barátjával, majd Oros után ment. Azt már nem látta senki, hogy mi történt közöttük, de egy órával később Oros Traiant holtan találták az utcán. A hatósági vizsgálat megállapította, hogy a tizenkilenc éves fiatalembert egyetlen késszurással megölték. A szúrás a szívért érte és azonnali halált okozott. A csendőrség még éjszaka elfogta Wieland Györgyöt, akinek zsebében megtalálták véres zsebkését.

Wieland még akkor is részeg volt és nem emlékezett semmire. Még a büntetőtábla tegnapi tárgyalásán is hangoztatta,

hogy nem tud arról, hogyan ölte meg a fiatalembert. A büntetőtábla öt évi fegyházra ítélte Wieland Györgyöt.

A szenátus megszavazta a gabonaértékesítési törvényt

A királyi család anyakönyvéről szóló módosító javaslatot is ellogadta a szenátus

(Bucuresti). A szenátus mai ülésén beterjesztették a Királyi Ház anyakönyvének módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelyhez Iorga, majd Iamandi igazságügyminiszter fűztek magyarázatot, majd a szenátus megszavazta a javaslatot.

Ezután a gabonaértékesítési törvény vitáját kezdték meg.

Előbb Ionescu Sisesti, majd Cornăteanu földművelésügyi miniszter szólt hozzá a javaslatához. Cornăteanu kijelentette, hogy 1939-ben 1929 évhez viszonyítva egymillió hektárral több területet vetettek be gabonával, ami a kormány támogatásának volt köszönhető. Ezután a szenátus megszavazta a javaslatot.

Felmentette a tábla Xeni volt igazságügyminisztert

(Bucuresti). Az ilfovi ítélőtábla ma hirdetett ítéletet abban a nagy port felvert aranycsempészési ügyben, amely a Cărlăteanu és Zacharianu bankárok ügyében, viszont Xeni volt minisztert, valamint feleségét jogerősen felmentette a vád és

verve. A tábla helyben hagyta a törvényszék három évre szóló ítéletét úgy Cărlăteanu, mint Zacharianu bankárok ügyében, viszont Xeni volt minisztert, valamint feleségét jogerősen felmentette a vád és annak következményei alól.

KI NEM FIZET MA ADÓT?

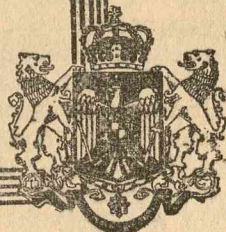
Mindenki hozzájárul az ország építéséhez és megvédéséhez. De egy kivétel létezik. A 20. sorsjáték I. osztályától kezdve, amelynek húzása

JULIUS 15.-én

lesz, a nyereményekből semmit sem vonnak az adó címén.

Ne mulassza el megállapítani, milyen nagy mértékben emelkedett a középnyeremények száma az új tervezet értelmében.

Ne mulassza el az alkalmat, hogy millióssá lehessen. HOGY AZ UTOLSÓ NAPOK ORLODÁSÁTÓL MEGSZABADULJON, keresse fel még ma kedvelt sorsjegyjárudját és **ÁSÁROLJON SORSJEGYET A JULIUS 15.-IKI HUZÁSRA.**

**ÁLLAMI
SORS-
JÁTEK**

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 110

Richards máris munkához látott. Meggyújtott egy gyertyát és pecsétviaszrudat tartott feléje. Miközben gondosan megforgatta, vihogva beszélt.

— Olyan leszel, mint egy postai csomag, de ne törődj vele. Az a fontos, hogy világosság lesz az agyadban.

A következő pillanathan lán golni és sercegni kezdett a viasz és Richards gyors mozdulattal a fogoly meztelen lábára fölé tartotta.

Az emberroncsra hirtelen erős rángás szaladt végig és az erőtlen fájdalomkiáltás gyereknőszörgéshez hasonlított.

— Hol hagyta a pénzt? — kérdezte az óriás.

— Nem tudom, igazán nem tudom, — jajgatott Giddens és kétségbeesetten sóhajtott.

— Hát majd máshol kísérletezünk — mondta Richards türelmesen és újra lángra lobbantotta a kinzó szerszámot. — Talán egészen közel az agyadhoz, hogy a villámnak ne legyen olyan hosszú utja.

A sikoly, amely a következő pillanatban a barlangban visszhangzott állatiasnak hangzott és még a keményszívű óriásnak is kellemetlen érzése támadt. Eldobta a viaszrudat.

— Tehát hol a pénz?

— Az őrlítő fájdalom úgy látszik, hatott. A megkínzott férfi kétségbeesett kísérletet tett, hogy föltápáskodjék és eltorzult arcán éber kifejezés jelent meg.

— Ne tovább... — dadogta könyörögve. — Várjon egy percig. Talán mindjárt megmondhatom... Igen... megmondhatom...

Megrázó kifejezéssel nézett maga köré és Richards kapzsi szemmel fojtotta vissza lélegzetét.

— No... halljuk. Különben... — morogta végre és újra felémelte a kinzőeszűt.

— Mindjárt, mindjárt — tört ki Giddens. — Tudom... egyszerre eszembe jutott... hogy a pénz nem az enyém... Miss Tallmadge meg én a padon ülünk... Morleys Driftben... Igen... aztán fölálltam... és bementem a konyhába... ott kellett történnie... Meg akartam szabadulni a pénztől és oda tettem... alája...

Hirtelen elhallgatott, de Richards a döntő szót nem tudta kívánni.

— Hová tetted? Mondd meg te átkozott tolvaj — ordított és néhányszor belerugott a védtelen férfiba.

— Oda... alá...

Az utolsó szót rémült fájdalomüvöltés nyelte el, amelyet ezután nem a fogoly, hanem az óriás hallatott, miközben kezével vastag nyakához kapott.

(Folyt. köv.)

SPORT

A román válogatott Dél-Amerikában

A Szövetség tegnap levelet kapott Dél-Amerikából, amelyben közlik, hogy a délamerikai államok 12 mérkőzésre hajlandók vendégül látni a román válogatott csapatot. Brazília, Argentína, Bolivia, Chile, Peru volnának a mérkőzések színhelyei.

logatott csapatot. Brazília, Argentína, Bolivia, Chile, Peru volnának a mérkőzések színhelyei.

Budge profi tenniszvilágbajnok

(Páris). A profi teniszbajnokságok férfi egyesét Budge (USA) nyerte, aki a döntőben 6:2, 7:5, 6:3 arányban verte honfitársát, Vinest.

A férfitáros elődöntői: Budge Vines—Nussleim, A. Smith 6:4, 6:2, 6:0. Cochet, Ramillon—Stoeffen, Tilden 8:6, 6:3, 4:6, 7:9, 6:4.

Angol edző fogja előkészíteni Románia labdarugó csapatát Anglia ellen

(Bucuresti). A labdarugószövetség véglegesen úgy döntött, hogy angol szövetségi edzőt fog szerződtetni és vele válogattatja ki azt a 11 játékost,

aki december 6-ikán Londonban Románia színeit fogja képviselni az Anglia elleni reváns mérkőzésen.

A második emeletről vetette le magát egy temesvári ügyvéd

(Temesvár). Az éjszaka a Gyárvárosban megdöbbentő öngyilkossági kísérlet történt. Márk Antal dr., harminckét éves temesvári ügyvéd a 3 August utca 19 számú házában második emeletéről levette magát és jelenleg borzalmas kínok között szenved a közpórház sebészeti osztályán.

Márk Antal dr-on, aki egy év óta házas, családtagjai már hetek óta aggasztó jeleket vetettek észre. A fiatal ügyvéd, aki nek lelkiélete mindig érzékenyen reagált minden külső hatásra, hetek óta valósággal buskomor lett. Sem hivatásának gyakorlásában sem pedig családi életében nem talált kielégülést, több ízben hangoztatta, hogy meg akar válni az élettől, melynek semmi célját sem látja.

Az éjszaka bekövetkezett a tragédia. Márk Antal dr-nak sikerült kijátszania a családtagok éber figyelmét és kevéssel éjtél után észrevétlenül elhagyta a földszinti lakást. A lépcsőházba indult és végül a második emeleti folyosón állapodott meg, ahonnan az udvarra vetette magát. A következő percben már az egész ház talpon volt. Természetesen azonnal a mentőkért telefonáltak, akik Márk Antal dr-t a közpórház sebészeti osztályára szállították, ahol most élet és halál között lebeg. Az orvosi megállapítás szerint koponya-alapi törést szenvedett, azonkívül állkapcsa is eltört, tehát emberi számítás szerint nagyon kevés remény van arra, hogy megmentsék az életnek.

Rádió műsor

PÉNTEK, július 7.

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 12 Hanglemezek. 13 Hírek és a rádiózenekar hangversenye. Közben 13.55, 14.10 Hírek, időjelzés, időjárás kulturális hírek, sport, vízállásjelölés. 19.17 Orgonalemezek közvetítése. 19.40 Lubi csellóművész hangversenye. 20 Felolvasás. 20.15 Constantinescu énekesnő hangversenyének közvetítése. 20.35 Wagner: Tristán és Izolda hanglemezeinek való adása.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramfon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Zongoraszámok. 13.40 Hírek. 13.55 Hegedű. 14.30 Táncczene. 15.45 Rádióműsor. 17.15 Diákfélóra. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Szalonzene. Közben 18.40 sport közlemények. 19.05 Énekszámok. 19.40 Külügyi negyedóra. 20.15 Operaházi zene. 21.25 Hangfelvétel. 22.10 Zeneszámok. Közben: Hírek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Inzultáltak Innitzer biborost Königsbrückben

(Bécs). Innitzer biboros bérmautján több osztrák faluba látogatott el, amelyek közül egyes helységeken viharos tüntetések voltak a biboros ellen. Ziersdorfbán csendőrök kellett, hogy őrizzék Innitzert, a tömeg azonban így is beverte lakásának ablakát. Königsbergben Innitzert záptojással dobálták meg és esernyővel bántalmazták.

Apróhirdetések

ÁLLÁS

Masamódlányokat magas fizetéssel augusztus 15-re állandó munkára felvesz Hutwald Kalanszalón.

Cipésműhely berendezéssel, ágó présekkel olcsón eladó. — Piata Iosia No. 1. 3005

Szoptatós dadának ajánlókiz tiszta nő. Str. Costa Foru 21. Rákcsiné. 3005

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Csillagváros, Seleus és környékére bevezetett helyre jó kereseti lehetőséggel ügyes újságárust felveszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

ÉTEL-ELADÁS

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percnyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12

KÜLÖNFÉLE

Elveszett egy Granovici Ferenc névre szóló katonai livret. Megtaláló juttassa Balogh vendéglőbe, Piata Mihai Viteazul 10. Jutalom ellenében. 2092

Fürdőkúra (előre kifizetve), jutányos áron átadó közbejött családi okok miatt. Cim a kiadóban. 1974

Kiadó üzlethelyiség azonnalra, alkalmas italmérésnek, be van rendezve, trafiknak, péküzletnek és bármely más ipari célra. Ugyanott egy szoba konyha kiadó. Taranilor 7. 2026

Várad környékén prima minőségű szántóföldet haszonbérbe vennék. Szilágyi Gábor. Cséke. 2089

LAKÁS

Kiadó 5 szobás magánház, nagy kerttel. Értekezni Roxin vendéglő, Regele Ferdinand ut. Popper mellett. 1911

Szép butorozott szoba fürdőszoba használatra kiadó. P. Unirii 4. Sas-palota III. emelet.